

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Limba română.

Propunerea ei în școlile noastre primare.

În una din ședințele sale, sinodul arhidiecezan din anul acesta a primit cu unanimitate și cu vădită însuflețire următoarea înțeleaptă propunere, pe care i-a prezentat-o comisiunea școlară:

Având în vedere, că statutul organic sub §. 122 punct 2 impune consistoriului, și prin consistoriu sinodului, îndatorirea de a se îngriji, ca școlile noastre să fie înzestrate cu cele mai corespunzătoare manuale, comisia școlară a aflat de cuviință, ca pentru orientarea în viitor a autorilor de cărți pentru limba română să stabilească unele principii și criterii conducătoare. Aceste principii sunt reclamate nu numai de adânci rezoane pedagogice, ci și de situația excepțională în care a ajuns în școlile noastre primare prin legile cele nouă școlare obiectul limbii române în cadrul celorlalte obiecte de învățământ. După ce prin legile cele nouă școlare se intenționează, ca în școlile primare române să se asigure un teren cât mai larg pe sama limbii maghiare, este evident, că această lărgire de teren pentru limba maghiară se face numai pe socoteala limbii române, care a fost până acuma limba de propunere la toate obiectele de învățământ. Este deci mai mult decât îndreptățită cererea, ca pierderea de teren ce o va suferi limba română, să se compenseze printr-o propunere mai rațională, mai conștientă și mai românească a limbii române. Rolul principal îl va avea în punctul acesta cartea de cetire română. Aceasta nu va mai fi, ca până acuma, o mică enciclopedie de cunoștințe, întocmită cu mai multă sau mai puțină pricepere, ci va fi evanghelia, din care copilul își va câștiga îndemnul pentru tot

ce este frumos, nobil și românesc, dar mai presus de toate simțul limbii românești și dragostea față de frumusețile limbii române și față de manifestațiunile sufletești ale poporului nostru. Numai în chipul acesta devine cartea de cetire română în adevăr românească. Formulându-se astfel menirea cărții de cetire românești, se va rezerva în cartea de cetire un loc de frunte și de onoare materialului specific românesc.

Limba cărții de cetire va fi simplă și nesilită, și anume, literară și ferită de nuanțe dialectale, căci numai astfel se deșteaptă și se fortifică în elev simțul genuin al limbii române. Forma bucăților de cetire va fi cât mai îngrijită, căci numai astfel se desvoaltă și se întărește simțul estetic în copil, iar ca fond materialul de cetire va fi ales și întocmit astfel, ca elevul să se familiarizeze cât mai ușor cu felul specific de a simți și judeca al poporului nostru.

Spre scopul acesta autorii de cărți de cetire nu vor mai recurge la prelucrarea sau localizarea bucăților de cetire streine, ci vor recurge la marea și bogata magazie a literaturii populare românești, care prin însaș firea sa stă mai aproape de seninătatea, naivitatea și primitivitatea judecării copilului. Materialul imprumutat din literatura poporului îl vor forma basme, legende, tradiții, credințe, datine, proverbe, idiotisme românești, scene caracteristice din viața poporului român, etc. Materialul de proveniență populară va fi completat cu materialul de cuprins analog imprumutat din literatura noastră cultă. Aici se va da preferință acelor prozatori ai noștri, cari reflectează mai bine felul de a vorbi, simți și judeca al poporului nostru (d. e. Creangă), iar dintre poeții aceluia, cari prin originea, nașterea și educația lor au

fost mențiți să devină talmacii cei mai credincioși și mai limpezi ai gândurilor ce frământă inima și mintea poporului nostru din această țară. Aici înțeleg pe poeții noștri ardeleni, ca Coșbuc, Goga, Iosif, Maria Cunțan etc. Pe calea aceasta se va înlătura din cărțile noastre de cetire și balastul tradițional de versuri ad hoc, fabricate pentru cărțile de școală, cari îngreunează memoria și sunt departe de a deveni o plăcută și nesecată merinde sufletească pentru toată viața.

În acest spirit și după aceste principii compusă cartea de cetire română, — va întări simțul moral, simțul estetic și pe deasupra simțul românesc al elevului, deșteptând în el dragoste și interes față de limba românească și față de toate manifestațiunile vieții românești. De o astfel de carte de cetire cu drag își va aduce aminte totdeauna elevul și cu drag o va lua și mai târziu în mână.

În legătură comisia școlară își exprimă nemulțămirea sa, că la codificarea noului plan de învățământ pentru școlile noastre populare nu s'a ținut cont de aceste principii elementare și firești, cari se observă cu rigoare la cărțile de cetire pentru limba maternă la toate neamurile, la cari literatura didactică e pătrunsă de spiritul timpului și stă cât de cât la înălțimea științei pedagogice.

În lipsa unei literaturi specifice pentru copii, care abia e pe cale de a se înfirișa și la noi, cartea de cetire română va fi chemată încă mult timp să îndeplinească și această lacună și să servească și ca lectură privată pentru elevi. Iar lectură privată de casă a elevilor noștri se impune de aci înainte tocmai în urma pierderii de teren, ce o va suferi limba română în urma situației create prin legile cele nouă

școlare. Spre scopul acesta se cere și o estensiune ceva mai mare a cărții de cetire, ca până acum.

În consecință tratându-se aici de principiul foarte firesc al validității principiului național în sens cultural la propunerea limbii materne, comisia școlară propune, ca sinodul să enunțe ca concluz,

1. că pe viitor autorii de cărți de cetire pentru limba română să țină cont de toate acele principii, cari asigură caracterul românesc al cărții, prin fondul bucăților de cetire și coloritul estetic-literar, prin limba, felul de prelucrare și izvoarele materialului de cetire;

2. că autorii tuturor manualelor scrise românește pentru orice obiect de învățământ să fie îndatorați a da în cărțile lor o limbă ireproșabilă românească.

Numai manualele astfel întocmite pot conta pe viitor și la aprobarea din partea sinodului.

Tot în legătură cu îndatorirea impusă consistorului prin §. 122 punct 2 din statutul organic, comisiunea propune, ca pe viitor consistorul să-și procure prin inspectorii școlari confesionali (protopopii) date exacte despre manualele cari se întrebuițează în școlile de pe teritoriul arhidiecezei la toate obiectele de învățământ, și să combine pentru fiecare obiect de învățământ un conspect al celor mai potrivite manuale, din cari apoi învățătorii să aibă libertatea a-și alege după plac.

În sfârșit pentru normarea procedurii de aprobare a cărților de școală comisiunea propune următoarea modalitate:

1. La alegerea recenziilor veneratei consistor să țină cont de toți bărbații noștri competenți de școală de pe teritoriul arhidiecezei.

2. Ca taxă de recenzie se stabilește pentru cărți până la estensiunea de 7 coale de tipar — suma de 20, iar peste 7 coale suma de 30 cor. Acea-

FOIȘOARĂ.

Ziaristica bisericească la Români

de Onisifor Ghibu.

(Urmare).

O fetiță română care a știut să reciteze mai multe rugăciuni în limba franceză, provocată de inspector să rostească și în românește, în limba mamei sale, o rugăciune, a răspuns că nu știe să spuie așa ceva. La acest răspuns câțiva din publicul asistent, români ortodoksi, într'un elan de iubire pentru limba franceză, au început să aplaude și să rădă cu hohot. În școlile catolice se făceau într'adevăr cele mai îndrăznețe abuzuri, ceea ce trebuia să deștepte dela o vreme luarea aminte a celor chemați. Sunt abia câțiva ani, de când pentru întâia oară s'a pășit dela locurile competente cu hotărârea deplină împotriva acelei urâte vânătoare de suflete, ce se practica fără nici un scrupul până aci.¹

Jurnalul „Afară iesuții“ de altcum nu era un jurnal bisericesc. El e amintit totuși aici mai mult numai pentru a completa intru câțiva icoana luptei mai nouă împotriva catolicismului.

În anul 1898 vechea societate preotească dela 1877, *Ajutorul*, care s'a format pentru mângâierea celor răniți în războiul pentru independență, și care a dat la 1880 o revistă bisericească numită *Consolatorul*, face să reapară acea revistă menită a servi de organ al societății și de a răspândi anu-

¹ A nu se trece cu vederea acțiunea actualului episcop al Orăzi-mari, Dr. Dum. Radu, în favorul catolicismului, pe când era profesor la seminarul catolic din București, — și reacțiunea ce a produs.

mite cunoștințe folositoare atât printre membri ei, cât și în întreaga preoțime. Revista, care apărea în București, era pusă sub conducerea preoților Dr. C. I. Popescu, Ec. G. Ionescu, Ec. I. Constantinescu-Lucaci, Ec. C. I. Ialomițeanu, Ec. C. Ionescu și arhid. G. I. Gibescu — și cuprindea în programul său de activitate nu atât consolarea celor nemângâiați, cum s'ar crede judecând numai după titlu, ci întregul program al vieții bisericești. Îndeosebi se punea un pond însemnat pe tratatele despre instrucția religioasă în școală și pe analizarea datoriei preotului și a misiunii lui sub toate raporturile. Ca organ al unei societăți se ocupa bine înțeles, adeseori și de afaceri administrative, de regulamente, socoteli, planuri de acțiune etc., printre cari se amestecă lungi tratate despre „preotul român și misiunea sa“, despre necesitatea predicii în biserică, o chestiune pe care au atins-o toate revistele noastre fără nici un succes, — despre datoria preotului de a apăra interesele bisericii față de stat, de a propaga religiozitatea, de a cunoaște amănunțit raportul bisericii față de stat, față de școală și față de alte confesii, etc. În această legătură se scriau articole despre „primărie și biserică“, despre „biserică și stat“ cari începeau prin întrebări ca acestea: „Biserica e supusă statului?“ la care se răspundea de obicei printr'un citat din biblie, sau din canoanele bisericii orientale, cari scoteau la iveală caracterul vremelnic al tuturor întocmirilor omenești, între cari e și statul. Apoi se întreba, spre a dovedi oare cum și mai de aproape până la ce grad au decăzut moravurile acestei țări: „de ce copiii noștri nu sunt astăzi așa de religioși și patrioți cum erau părinții noștri în trecut?“ pentruca să ajungă la constatări dintre cele mai triste și la conclusia, că preotul are o datorie

indoiță: de creștin și de Român, și ca atare trebuie să facă din biserică un adevărat educator al poporului. Un mijloc bun pentru a se discuta toate nevoile bisericii Consolatorul îl află în congresele bisericești, pentru a căror ținere militează din toate puterile. Uneori spune verde că a sosit timpul ca congresele să se țină (a IV. nr. 7), iar când trebuie să se convingă că pentru congresele bisericești încă nu a sosit vremea, cere conferențe preoțești, cari vor servi involuntar la convocarea congreselor. Până acum ambele aceste două întocmiri foarte folositoare preoțimii au rămas, cu puține excepții, niște simple *pia desideria*.

Dintre articolele științifice pe cari le-a publicat acest ziar, amintim mai multe tratate bune de dogmatică și câteva de istorie bisericească generală. Istoria bisericii române era foarte arareori pusă la contribuție, și și atunci numai pentru a da mici și neînsemnate schițe despre câte o biserică sau mănăstire din țară.

S'au publicat și poezii de pâr. I. Floru, a cărui activitate pe acest teren a mai fost amintită, precum și de pâr. Al. Popescu-Cernica, care considera poeziile sale ca „distracțiuni sacre din Psalmii lui David“. Ele sunt însă de amintit nu atât pentru valoarea lor, cât mai mult pentru că s'au scris și pentru că ele, ca atari, sunt aproape cele dintâi poezii religioase pe cari le avem până acum.

În afară de cele amintite „Consolatorul“ avea o cronică bisericească bunișoară, din care nu lipsiau decât ce era mai interesant cu privire la Biserica din România și mai ales cu privire la biserică română de sub stăpâniri străine.

(Va urma.)

¹ A publicat și un volum de poezii „Mirt și lăcrămiore“ dedicate mitropolitului Ghenadie cu ocazia suirii sale pe tronul de mitropolit-primat (1893).

stă taxă o plătește autorul cărții și anume o va înainta consistorului deodată cu cererea de aprobare.

3. Consistorul se va îngriji ca recenzia necondiționat să se facă în termenul de 6 luni dela înaintarea cererii de aprobare.

4. In caz, că părerea recenzentului este, ca cartea înaintată să nu se aprobe — recenzia să va transpune fără amânare autorului, pentruca și acesta să-și poată face reflecțiile sale. Față de reflecțiile autorului recenzentul e îndatorat să-și spună încă odată cuvântul. Această suprarecenzie nu e împreună cu nici un onor deosebit.

5. Recenziile mai importante să se publice în „Telegraful Român”.

Z. Murășan Nicolae Sulica
pres. referent.

Consistorul superior bisericesc al României.

Luni săptămâna trecută a fost deschisă în București sesiunea consistorului superior bisericesc, cu următoarea vorbire a Înaltpreasfințitului Domn Mitropolit-Primat Atanasie:

Deschizând această sesiune ordinară exprim bucuria mea de a vă vedea iarăși adunați la sfat, spre folosul sfintei noastre biserici, pe care totdeauna trebuie să o punem într-un început bucuriei noastre, cum zice psalmistul despre Ierusalim.

Constat cu bucurie, că diferitele propuneri ce s-au făcut în sesiunea trecută, au fost aduse la îndeplinire. S'a sancționat regulamentul interior pentru lucrările consistoriului superior bisericesc. S'au prevăzut prin anume lege oarecari înlesniri pentru preoții cari slujesc și în parohii vacante, s'a votat o lege prin care se dă drept preoților a cumpăra pământ pentru cultură în loturi mici. S'au luat dispozițiuni, ca plata salariului să se facă preoților direct, iar nu prin epitropi, ca până acum. În sfârșit, am asigurarea, că se va începe clădirea unui local propriu pentru consistoriul superior și Sf. Sinod. Avem deci cuvântul să aducem mulțumiri onor. guvern și în deosebi dlui ministru al cultelor.

Prea sfințiți și prea cuernicii părinți!

Isprăvile propagandei străine din ultimul timp, și mai ales sorisoarea vicarului comunității catolice din capitală, care aduce ofensă memoriei răposatului mitropolit Calinic Miculescu, au provocat impunătoarea mișcare de protestare din partea țărănimii și a credincioșilor iar, în deosebi din partea doamnelor române din capitală și provincie.

Ca Români ortodoci, fără a uita, că suntem de origine latină, rămânem cu convingerea, că un popor creștin, care-și părăsește religia, își pierde și naționalitatea.

Toceai pentru aceasta ne opunem hotărâtor oricărei propagande ce tinde a centraliza puterea bisericească în afară de hotarele țării, și a-i face credit printre creștinii de alte rituri. Stă în duhul ortodoxiei, ca biserica fiecărei țări să se cărmuiască de episcopii săi, cu neatarnare de guverne, sau de vre-o ierarhie străină, ceace o scutește de a face vre-o propagandă.

Autocefalia bisericească este o însemnată cucerire datorită silințelor augustului nostru suveran și ale sfințicilor săi, o cucerire pe care pentru nimic în lume nu voim a o micșora.

Propagandei papiste îi amintim ce-i zicea acum 15 ani una din bisericile suverane cu a noastră. Cât timp soarele își va urma cursul său, cât timp creștinii rășriteni vor avea zeană la minte, nu-și vor îndrepta privirile spre Roma papistă. Totuși, mai ales în împrejurările de față, ni se impun urgente și însemnate datorii pastorale.

Drept este, că biserica noastră prin organizația ei n'are trebuință să facă propagandă în afară. Dar cu atât mai vădit este necesar a face propagandă înăuntru, adică a întări pe credincioșii săi în învățătura și viața cea adevărată creștinească.

A nu ne da toată silința de a face aceste, sau chiar a o face fără tragere de inimă și fără duh de jertfă, cum se cere dela păstorul cel bun, care-și pune sufletul pentru oile sale, ar înșămna să ne dăm singuri pe mâna celor străini de lege și de neamul nostru, să ne tăgăduim de slujitorii ai sfintei biserici strămoșești. Căci învederat o primejdie ne amenință, primejdia ce poate să orască așa, încât să ni se zică și nouă ceace zicea profetul Soil poporului ales:

„Neam tare și nenumărat, să se suie pe pământul meu, dinții lui ca dinții leu-

lui, și măselele lui ca ale puului de leu. Pus-au viața mea într-un pustiire și smochinii mei într-un dărâmare, cercând o au cercat pe ea și o au desrădăcinat, albit-au ramurile ei”.

Trebuie deci a lua din bună vreme măsuri pentru înlăturarea primejdiei, și anume măsuri, ce intră în sfera noastră de lucrare curat bisericească.

În această privire iată ce zicea fericitul întru pomenire Silvestru, episcopul Hașilor: „Agenții bisericești papale sunt neastâmpărați și întrebuințază ori și ce fel de mijloace, fără alegere de bune sau rele, căci, în doctrina bisericești catolice scopul justifică mijloacele. De aceea preoțimea trebuie să fie mai cu luare aminte, mai vigilentă, mai prevăzătoare.

Trebuie să se înarmeze astfel cu știința și cu prudența, încât să nu i se poată răpi nici un miel din turmă, cu toate undițele de aur ce se aruncă pe nesimțite. Planul lor este acum de a atrage prin școli tinerimea inocentă, pe copii și copile, detragându-le prin diferite momeli înțelul și înțelul inima dela părinți, dela credința religioasă și dela patrie.

Astfel fiind lucrul, preoțimea trebuie să prevină pe părinți și pe mame ce li se pregătește, dacă își vor da copiii în acele școli.

Trebuie a le spune lucrul pe cum este: că ei au să fie lipsiți de dragostea și simpatia fiilor și a fiicelor lor, că țara, pământul pe care s'au născut are să-i fie de asemenea lipsit de iubirea lor, căci în școlile catolice se învață „ubi bene, ibi patria” (unde-i bine, acolo e patria), iar vechii și marii vovezi ai țării se prezintă, nu ca buni patrioți, ci ca niște bandiți, credința bisericești ortodoxe și sentimentele religioase conforme cu ea au să fie prezentate fiilor și fiicelor ca niște rămășițe ale schismei orientale, așa că lor când vor veni pe acasă, nu are să le mai placă nici casa, nici biserica la care se duceau ori drag mai înainte și care-i făcută de moșii și strămoșii lor, nici slujba ce se face în ea, nici preotul parohiei, care are să fie acum mult mai prost ca înainte, neavând mânuși, ca abatele cutare.

Organizația generală, întregul aparat de cultură și educațiune, în ori-ce școală catolică de la noi din țară, este îndreptat spre aceasta.

Pentru aceasta preot ortodox, care să predea religia la elevii și elevele de rit ortodox din școlile lor nu se află, profesor român care să predea istoria patriei și chiar universală nu se află în școlile catolice. Față deci de toate acestea, preoțimea să fie cu băgare de seamă și să nu neglijeze datorita adevăratului preot al bisericești ortodoxe române, a adevăratului păstor al turmei lui Cristos”.

Aceste măsuri indicate acum zece ani de vrednicul ierarh au încă interes de actualitate.

Pe lângă autoritatea școlară să se rânduiască la toate școlile catolice din țară, profesori de religie ortodoci, și anume, preoți. Trebuie a stărui, ca copiii și copilele ortodoxe din acele școli să fie duși în Dumineci și sârbători la biserica ortodoxă. Trebuie preoțimea noastră a se îndeletnici cu catilizarea copiilor de ambe sexe, sădind în sufletul lor din cea mai fragedă vârstă idei religioase, și în inima lor sentimente morale în duhul ortodox — iubirea de Dumnezeu, de părinți, de aproapele, de patrie, iubirea adevăratului și a binelui, supunerea și ascultarea de cei mai mari, etc.

Sre atingerea acestui scop va trebui alcătuit de către consistoriu un catechism, care să servească de normă pentru toată preoțimea la catechizarea pruncilor ortodoci. În sfârșit, va trebui să se înființeze școli modele, în care fetele din familiile românești să poată găsi o instrucțiune și educațiune îngrijită și în duhul ortodox, ca părinții să nu mai simtă trebuința a le duce în școli străine, ce sunt înfipte în inima orașelor mari ale noastre.

Această idee a fost îmbrățișată cu însuflețire de doamnele române și nădăduim că se va realiza curând.

În diferite părți ale țării se simte mare trebuință de preoți de mai mult timp.

Această lipsă are rele urmări pentru starea religioasă și morală a populațiunii noastre rurale. Ca o primă măsură spre îndreptare trebuie a se curma obiceiul ce au mulți candidați de preoți să nu se hirotonească până ce nu obțin anumite parohii, chiar de ar fi să aștepte mei mulți ani. Un atare obicei e împotriva duhului apostolatului ce trebuie să însuflețească pe viitor preot. De aceea candidații la preoție, cari nu se vor fi hirotonisit după trecerea de un an de la eșirea din seminar sau facultate, să fie obligați a trece un examen parohial — analog cu examenele de capacitate pentru învățători și profesori, și dacă nici după depunerea

unui atare examen nu s'ar hirotonisi în anumit timp, să fie supuși din nou la examen. Această măsură ar avea și avantajul de a ține pe candidați în curent cu materiile teoretice și practice, cerute viitorului preot.

Aceea ce sunt examenele parohiale pentru candidații la preoție, trebuie să fie conferințele pentru preoți. După cât sunt informat, în mai toate eparhiile din țară se țin conferințe pastorale.

Ele sunt bine frecventate și foarte instructive pentru preoțime, cum arată dările de seamă făcute asupra lor.

În interesul ordinei în care trebuie să se țină aceste conferințe, atât în ce privește materia, cât și conducerea lor, va trebui să se stabilească modul ținerei lor prin un anume regulament, ce urmează a fi discutat în sesiunea prezentă. Nu mai puțin se simte trebuință pentru întărirea poporului în ideile religioase și morale de a se răspândi cât mai mult în enorii cărțile de conținut religios și moral, precum și iconițe.

Vom chibzui deci și asupra modului, în care trebuie a se alcătui și răspândi atari cărțile și iconițe.

Fie ca Mântuitorul, cel ce după înviere s'au arătat apostolilor și ucenicilor săi, dându-le pacea, care covârșește toată mintea, să ne însuflețească pe toți cu această pace sfântă, spre a umbra în casa lui Dumnezeu cu un gând și a lucra cele de folos pentru biserica și poporul bine credincios. În această dorință vie vă întâmpin și eu, prea sfințiți și prea cuernicii părinți, cu închinarea creștinească: „Cristos a înviat!”.

Un răspuns.

Un bărbat cunosător al împrejurărilor noastre ne-a trimis articolașul acesta imediat după ce apăruse în „Tribuna” scrisoarea domnului Ilarie Chendi, adresată episcopului dela Caransebeș, în care scrisoare pe nedrept se insultă dignitari bisericești cu merite reale pentru biserica și neam. Zierul nostru și-a spus cuvântul într'un comunicat scurt și cuprinzător: „atacuri nedrepte”, apărut în numărul de Paști. Din acest motiv și mai ales din considerație la seninătatea zilelor de sârbătoare prin cari am trecut, am suprimat publicarea articolașului-răspuns. Acum, după ce ni se cere de nou publicarea, îl dăm în întregime. Ori cât de violent s'ar părea tonul acestui răspuns, el este deplin justificat prin etacurile și calomniile dlui Chendi. Nu cel ce răspunde are să poarte consecințele, ci acela care atacă. Iată răspunsul:

În „Tribuna” dela Arad nr. 82 pe prima pagină sub titlul: „Sorisoare către noul arhieru” Ilarie al nostru se întrece pe sine în răutate.

După felul său voină să laude, recte să linguească pe noul arhieru, află cu oale a defăima și insulta pe alții. Este modul unora din școala nouă, ca să tragă dangă peste ce au lucrat alții înainte de ei, și pe sine cu ostentațiune să se scoată la iveală cu lucrări, care alții le-au făcut înainte de ei, și încât li-se pare, că pe lângă toate acestea nu se pot înălța din destul peste alții, lovesc cu obraznicie în bărbați meritați, cari au lucrat mai mult decât ei.

Domnul Ilarie Chendi, de când se afla în Budapesta la studii cu un stipendiu consistorial primit din bunăvoință și sprijinul ace'ora pe cari astăzi îi insultă, precum ne descoperă, „în lungile sale preambulări dealungul Dunării albastre”, — cu ochi de Argus privea din înălțime ca un vultur asupra netrebniei celor dela mitropolia din Sibiu „rămași dintre creațiunile lui Șaguna”. . . . a cărei mântuire o plănuia sau, cum să exprimă dânsul, o plămădia, dimpreună cu alții.

Lumea până acum așa știa, că aproape tot ce până acum este bun în biserica Românilor ortodoci din mitropolia noastră s'a conservat prin cei „rămași dintre creațiunile lui Șaguna”, cari au muncit după exemplul șefului lor, cu toată resig-națiune. Școala lui Șaguna n'a fost a reclamelor vanitoase și gălăgioase. Numai domnul Chendi află, că acești următori ai lui Șaguna erau oameni fără idealuri și fără credințe tari.

Mai încetșor ceva domnule Chendi, căci atata te-ai preumblat în Pesta pe lângă „Dunărea albastră”, încât nu ți-a mai rămas timp ca în patru ani cât ai folosit stipendiu să faci bșrem un singur examen, ci te-ai întors acasă isgonit dela universitate pentru bravuri naționale cu aureola unui martir. Mai încetșor domnule Ilarie, căci iară te potignesti, precum de atâteaori te-ai potigait. Te-ai potigait îndată ce din speciale considerațiuni ai fost primit ca colaborator la „Telegraful Român”, pentrucă curând după

angajarea dtale ai insultat în „Familia” în mod brutal mai multe dame române din elita sibiană, între cari și pe nobila damă Ioana Bădilă născ. Moldovan, care trecând la cele vecinice a testat toată averea sa de mai multe zeci de mii de coroane pentru eșatorarea universitarilor români. Nu omnia te mai arde și astăzi în obraz pleșiturile de biciu ce ți s'au aplicat de unul din bărbații damelor insultate?! Soartea dtale în Sibiu era pe-ctluită. Dta drept preț al împăcării societății sibiene vătimate și fost dat afara din redacția „Telegrafului Român”. În nefericirea dtale ai aflat compatimire tot la aceie, după cari dta în fuga dtale cu ingratitudine ai aruncat cu sburători. Acestia tot din bunăvoință te-au sfătuit să ți dai dimisia, spre a fi salvat cel puțin în formă, și spre ael scop ți au mijlocit și un frumos eșator bănesc, ca să te poți depărta din Sibiu. Te ai dus și nu te-ai mai factors!.. Ce ai isprăvit de atunci până astăzi în România, vor ști mai bine alții, cu cari n'ai încetat a purta războiu și a te certa până ți ai meritat titlul de spanac — Chendi.

Să-ți fie de bine, numai grijește, ca după ce acasă ți-ai spurcat cuibul, să nu pățești și acolo tot așa!

NOUȚĂȚI.

Ziua de 3 Mai s'a serbat cu însuflețire în mai multe locuri din România. S'au făcut excursiuni la Sinaia, la Râmnicul Văloii, participând un public foarte numeros.

Serbarea zilei de 10 Mai. Regele Carol a decis, ca în anul acesta să se țină revista obișnuită la 10 Mai. În vederea acestei serbări s'au luat măsurile necesare pentru construirea tribunelor și decorarea capitalei române.

Muntenegro — regat. Din Cetinie vine știrea, că principatul Muntenegro va fi proclamat regat cu prilejul jubileului apropiat al principelui Nichita.

Liberat. Redactorul responsabil al „Drapelului”, dl Nicolae Jughănar, care cu o mică întrerupere a stat șapte luni în temnița de stat a Seghedinului, a fost pus în libertate Duminecă în 15 Mai.

Roosevelt a ținut la universitatea din Berlin în fața împăratului Wilhelm, a scmităților berlineze și a studențimii universitare, o prelegere în care la sfârșit a dat un sfat de importanță pentru toate popoarele din lume. „Cred că viitorul, a zis Roosevelt, are să aducă cu mult mai mult decât a putut să realizeze trecutul. Dar pentru aceasta avem trebuință întâi și mai întâi de virtuți cetățenești și oasnice, de religiozitate, fără intoleranță, de iubirea păcii, care să nu însemneze nimicirea aptitudinilor militare, de sporierea năzuințelor și ideilor care să îmbrățișeze lumea toată, fără a lovi în patriotismul omenilor. Un popor numai atunci ia parte la mișcarea culturală a lumii, când mai întâi își face datoria în oasnicia proprie. Un bun cetățean al lumii este omul, care e bun cetățean al țării sale”.

Peary în Budapesta. Exploratorul Peary, care în sedințele societății geografice din Paris, Londra și Berlin a ținut prelegeri despre călătoria sa la polul nordic, va sosi în 19 Mai la Budapesta, unde în ziua următoare își va dezoita prelegerea despre călătoria aceasta de mare însemnatate.

Fabrică de tunuri. Din Hunedoara se vestește, că zilele acestea câțiva ingineri dela firma Krupp din Essen, au examinat în Hunedoara un teren potrivit pentru înființarea unei fabrici de tunuri. În fabrica aceasta firma Krupp voiește să efectuească și comande primite dela statele balcanice.

Dicționarul limbii române. Din raportul secretarului general asupra lucrărilor făcute de Academia Română în 1909—1910 aflăm, că s'au luat dispozițiuni pentru o mai grabnică înaintare a dicționarului limbii române. Anume s'a hotărât împărțirea lucrării în trei tomuri, tomul I. va cuprinde cuvintele începătoare cu A—E al doilea pe cele cu F—P, al treilea pe cele cu R—Z. Din tomul prim s'au publicat 28 de coale și s'a eșuns până la cuvântul Băldăgăi. Al doilea tom cuprinde pe patru coale cuvintele dela F—Farmec. Dlui Dr. S. Pușcariu i s'a dat un nou rând de ajutoare, care se luze la redactarea tomului II.

Alegerile la congresul sârbesc. Din Carloveș se anunță, că alegerile pentru congresul bisericii sârbești s'au terminat Sâmbătă. Congresul are, afară de episcopi, 50 de membri mireni și 25 din preoți.

Prețurile pentru tramvaiul electric sibiian s'au stabilit cu ziua de 15 Mai în modul următor: gară—dumbravă 20 bani, gară—școala de cadeți 16 bani, arini—dumbravă 16 bani, gară—arini 10 bani, școala de cadeți—dumbravă 8 bani, arini—școala de cadeți 8 bani. (În locul acestor șase feluri de taxe s'ar putea introduce, pentru scooteală mai simplă și pentru operație mai ușoară, numai taxe de 20 și de 10 bani, adică: gară—dumbravă 20, gară—arini sau arini—dumbravă 10 bani).

La premiile ce le va acorda Academia Română în sesiunea acestui an, s'au prezentat din părțile noastre două lucrări, amândouă la premiul Adamachi de 5000 lei, divizibil. Lucrările acestea sunt: Mitropolitul Andrei baron de Șaguna, monografie de Dr. I. Lupăș și Cartea de aur, vol. V., de redactorul foii noastre Teodor V. Păcățian.

Un monument se va ridica la Ökörtö în amintirea incendiului cumplit, în care au perit 337 de oameni și au fost răniți peste o sută de persoane.

Mărci nouă. În curând se vor întrebuița în Anglia mărci poștale, care vor înfățișa regi și regine din istoria Angliei, începând din timpurile mai vechi. Același fel de mărci, ca icoane din istoria Austriei, s'au întrebuițat la jubileul austriac.

„Dor și iubire“. Cu acest titlu va eși curând de sub tipar o frumoasă colecțiune de cântări pentru cor, comp. de dl Constantin Savu (redactor la „Tribuna“), care acum se află în temnița din Seghedin. Caietul I. va cuprinde: „Motto“, cor mixt; „Frunză verde ninifar“, doină, cor bărb. și solo, cu cuvinte în grai basarabean; „Hora dela Drăgășani“, cor mixt; „Dragostea dintâi“, doină, cor mixt (5 voci) cu solo și „Varia“, cor mixt (5 voci); „Fa, Marișo!“ cânt. pop., cor mixt cu solo de bas și sopran; „Fruzulică mușetel“, cânt. pop., cor mixt. Prețul 2 cor. 50 fil. (2 lei 80 bani) plus porto postal. Comandele să se adreseze la librăria „Tribunei“ și Librăria diecezană, Arad.

Învățătorii noștri comisari de carne! Ni se scriu următoarele: Până de prezent eram dedați a vedea pe învățătorii noștri ocupându-se cu economia de câmp, cu stupăritul, pomăritul și grădinăritul, iar în lipsa acestora am văzut pe unii aplicați în orele libere ca scriitori în cancelaria comunală și acum mai în timpul din urmă ca matriculanți ori vicematriculanți. Fiind ocupațiile acestea laterale compatibile cu oficiul de învățător, și salariile învățătorilor fiind până de prezent insuficiente, starea aceasta de lucruri era de permis. Acum însă când învățătorii noștri, în raport cu trecutul, sunt destul de bine salariați, iar de altă parte prin introducerea limbii maghiare în școlile noastre, în măsura prescrișă de lege, se cere o muncă mai intensivă, ocupațiile laterale peste tot în timpul de școală nu ar mai avea loc, și ele s'ar putea exercita numai în timpul ferierilor. Cu toate acestea vedem acum că unii dintre învățătorii noștri pe lângă ocupațiile laterale de până acum au început să îmbrățișeze și încă în mod definitiv și comisariatul de carne. O ocupație aceasta, după mine, cu totul incompatibilă cu tagma învățătorescă. Te îngrozești, văzând cu câtă ușurătate dnul comisar de carne — învățătorul, — fiind chemat de cutare servitor al măcelarului, sau de altă persoană, părăsește școala și merge să viziteze vita dusă spre tăere, apoi a doua oră ca să aplice sigilul pe carne. Aceasta nu e chemarea unui învățător, și vai de școala cu astfel de crescători cari nu se sfiesc a se angaja în afaceri incompatibile cu poziția lor și prin aceasta își neglijează școala. E de supremă datorință a autorităților noastre școlare să pună capăt acestor stări de lucruri. Învățătorii nu se mai pot plânge acum că se dimit la astfel de ocupațiuni din motive de existență.

Veritas.

Puterea obiceiului. La un tribunal președintele se adresează către condamnat: „Ești osândit la temnița pe viață, dar îți se numără și trei săptămâni de arest preventiv“.

La fondul „Episcopul Nic. Popea“ pentru masa învățăcelor meseriași al „Reuniunii meseriașilor sibiieni“ au mai dăruit: P. C. Sa dnul Filaret Musta, arhimandrit, vicar episcopesc în Caransebeș 10 cor., Octavian Vestemean, învățăcel mașinist tipograf, în amintirea iubitelui său frate Traian, fost cul. tip. 1 cor., Simeon Muntean, vameș, soția sa Ana și copiii lor Leontina, Ana și Alexandru, inv. cul. tip. 3 cor., Nicolae Florea, inv. faur 50 bani, Ioan Pleșa, inv. cul. tip. 1 cor., Sirian Coman inv. măsar 50 bani și Vic. Tordășianu, prez. 10 bani.

Economie.

Peronospora.

Povește de apărare împotriva peronosporei viticole.

Intre vrășmașii (inimicii, dușmanii) cei mai mari ai viilor să numără și peronospora viticolă, numită în unele locuri și mană.

Peronospora e un mușegaiu (burete), care atacă și pustiește frunzele, florile și boboțele vițelor de viie așa, că în scurtă vreme poate să nimiească tot rodul viei din an, afară de aceea uscându-se frunzele vițelor, lăstarii nu pot crește, rămân verzi și necoțiți, iar urmea este, că pentru anul viitor nu vom avea lemnul de rod; vița întregă se slăbește și, dacă se repetă aceasta vre-o câțiva ani, vița pierde. Păgube mai mari decât peronospora numai filoxera cășunează viilor.

Cunoscute fiind însă mijloacele de apărare, e de mare însemnătate, ca să ne apărăm împotriva ei înainte de a se ivi.

Apărarea constă în aceea, că stropim vița de vie cu așa numita zămă bordoleză. Aceasta nu e altceva decât apă, în care s'a topit peatră vânăță (sulfat de cupru) și s'a adaus var.

Apă de topit o pregătim în modul următor:

Pentru stropitul dintâin se folosește la fiecare 100 litri de apă $\frac{1}{4}$ kgr. peatră vânăță și tot atâta var stâns. (Sub var stâns este a se înțelege, că luând peatra de var punem puțină apă peste ea așa, că varul să se prefacă numai în praf fin, din praful acesta să ia tot atâta ca și din peatră vânăță).

Pentru ca topirea să se facă mai iute, peatra vânăță se leagă în un săculeț de pânză rară și se atâră în jumătatea de apă câtă voim să folosim, iar în cealaltă jumătate de apă punem varul stâns, mestecând hărăbătește, ca să se topiască bine în apă.

După ce s'a topit peatra vânăță, turnăm în soluțiunea aceasta laptele de var, străcurându-l prin o sătă veche ca pietricelele de prin var să nu ne strice stropitoarele și apoi amestecăm mereu. Dacă apa de stropit are culoarea albăstră a cerului, aceasta dovedește, că am pus var de ajuns în zăma bordoleză, iar la caz că ar fi mai rămas ceva din laptele de var, punem în apă de stropit tot atâta apă curată.

Despre aceea că pus-am var de ajuns ne mai putem convinge și așa, că cumpărăm din farmacie (apotecă) de vre-o câțiva cruceri hârtie roșie de lacmus și cu aceasta cercăm zăma bordoleză. Dacă hârtia roșie se învinețește aceasta dovedește, că am folosit var de ajuns, dacă rămâne însă roșie, mai punem puțin lapte de var până ce hârtia învinețește.

Zăma astfel pregătită o stropim cu ajutorul stropitoarelor (proaștelor, tulumbelor) enume făcute spre acest scop. De căteori umplem stropitoarea mestecăm bine apa de stropit din butoiu sau din ciubărul, în care am făcut-o, și o străcurăm prin sătă ca să nu între gunoii în stropitoare. E bine dacă și în decursul stropitului se scutură (clatină) stropitoarea din spate pentru ca să se amestece zăma din ea.

Pentru întâișoară se stropește când lăstarii au 8—10 frunze, adică pe la mijlocul lunii Mai, a doua oară la 14—20 zile după stropitul întâiu, a 3-a și a 4-a oară în lunile Iulie și August.

Pentru stropitul al doilea și celelalte se va lua 1 kgr. de peatră vânăță la 100 litri apă și tot atâta var stâns. Mai multă peatră vânăță nu e de lipsă să se iee, de oarece mărește numai cheltuelile, fără a avea succes mai mare.

La stropit să îngrijim, ca zăma să ajungă peste tot locul, va să zică nu numai frunzele, ci și ciorchinul precum și florile, boabele și lăstarii să fie stropiți, căci peronospora îi atacă și strică și pe acestia.

Zăma bordoleză să se facă numai în ziua în care se și folosește, de oarece dacă stă perde din putere.

Tempul cel mai periculos pentru viță este, când după o ploaie mărunță urmează căldură mare, căci atunci se ivește peronospora mai tare și în asemenea cazuri, dacă via e încă nestropită o stropim fie chiar și pe ploaie, de oarece numai așa putem împedeca ivirea și lățirea peronosporei.

Apărarea contra peronosporei trebuie să fie totdeauna preventivă, adică înainte de a se ivi peronospora. Frunzele atacate noi nu le mai putem vindeca cu nici un fel de praf sau stropit, deci trebuie să avem grijă să stropim la vreme de oarece orice întrelăsare aduce pagube mari după sine prin pierderea în mare parte a recoltei și prin necoacerea coardelor de rod pentru anul viitor.

Sibiu, 17 Maiu 1910.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“.

Pant. Lucașu
prez.

Vic. Tordășianu
secretar.

Cărți și reviste.

„Raporturile agronomice și sociale ale României“, de Barabás Endre, editorul ziarului „Erdélyi Gazda“, Cluj 1909, prețul 3 coroane.

Am anunțat pe scurt apariția acestei cărți, tipărite în limba maghiară. Cuprinsul cărții însă e cu mult mai interesant, decât să ne putem opri numai la o simplă înregistrare a scoaterii cărții din tipar, ci îndemnați ne vedem să-i facem o apreciere mai amănunțită. Abstrăgând dela unele păreri greșite politice pe cari le trece autorul în lucrarea sa, cartea e scrisă cu multă pricepere și după un studiu amănunțit, făcut la fața locului, în România, țara pe care, bine zice autorul, conaționalii sei prea puțin o cunosc, ori nu o cunosc de loc.

În cartea dlui Barabás se vorbește despre împărțirea teritoriului cultivabil din România, despre proprietarii mari și mici, despre ștergerea jobăgiei sub *Cuza*, etc. etc., apoi despre felul cum sunt întemeiate satele din România, despre reformele agrare, făcându-se cunoscute dispozițiunile legilor mai noi, votate de parlamentul român, cum și scopul și intențiunile casei rurale.

Autorul vorbește apoi despre despăgubirile acordate pe urma răscoalei dela 1907, despre măsurile luate pentru impedecarea alcoolismului, și apoi trece la raporturile instrucțiunii publice în România. Constată, că în pedagogii se primesc copii deștepți de țărani cărora li se propune și modul cum au să-și implinească datorințele sociale față de popor, ca învățători. Se propune în pedagogii până chiar și facerea pâinii, astfel, că elevii din cursul IV frământă aloatul și coc pâinea în cupertoriul propriu. Cu un cuvânt elevii învăț în pedagogii tot ce e de folos poporului pe care-l vor conduce, ca învățători. Vorbește cu laudă despre școlile agronomice din România, dar și despre celelalte toate, cari sunt provăzute cu tot ce oere știința pedagogică de astăzi.

Laudă apoi mult autorul activitatea învățătoarelor dela sate, cari își implinesc datorința, nu numai în școle, ci mai ales în afară de școală, educând fmeile cele mari și ținând șezători cu ele. Spune, cum aceste dascălițe dela sate nu cunosc luxul, ci se poartă așa ca țărancele, pentru a se putea apropia mai bine de inima lor. A cetit în monitorul oficial o astfel de deciziune, că cutare dascăliță a fost amovată din post, din motivul, că făcea lux în îmbrăcăminte, prin ce da exemplu rău femeilor din sat. Și autorul laudă guvernul, care e condus de astfel de bune intențiuni față de poporul de rând. Peste tot i-a impus autorului activitatea extra-școlară a învățătoarelor din România, care nu numai de

elevi se îngrijește, ci și de părinții elevilor, dându-le și acestora hrană spirituală.

Domnul Barabás Eadre își încheie cartea cu următoarele observări:

„Negreșit, că în România vecină nu vom afla dezvoltarea agronomică și cultura statelor din apus; dar putem fi martori ai unui proces de dezvoltare, pe care altundeva nu-l putem observa. Viața cotitoare de stat și socială, care-și dă silințe să creze pe toate terenurile, și a cărei urmare naturală a fost răscoala țărănească întâmplată nu de mult, — cu toate aparițiile ei triste, — ar putea să ne servească și nouă de învățătură, pe care am putea-o valoriza pe terenul dezvoltării vieții noastre sociale și de stat. Viața socială sâtească e dincolo încă la începutul dezvoltării, și astfel nu poate să arete instituțiuni, cari ar putea să ne servească de model. Dar modul și mijloacele, cari arată rezultate însemnate și încurajatoare în serviciul societății sâtești, nu numai că sunt vrednice de interesarea noastră binevoitoare, ci acomodate în mod potrivit raporturilor dela noi, aplicarea lor ar putea să fie de folos societăților sâtești din patria noastră“.

Orim, ca aceia, pe seama cărora e scrisă cartea, să scoată din ea folosul pe care autorul cărții dorește să-l scoată. Cartea se poate comanda dela autorul, care-și are locuința în Cluj.

Din public.†)

Mulțămită publică.

Biserica noastră din Sibiu, suburbiul Iosefin, a primit de sf. Paști mai multe daruri frumoase, și anume:

1. Din colecta făcută în popor s'a procurat un rând complet de odăjdii.
2. D-na preoteasă Victoria Boiu a îmbrăcat din nou mormântul lui Cristos.
3. George și Maria Simtion au făcut un tetrapod cu 34 cor.
4. Maria Poplăcean a dăruit o cruce de argint.
5. Ana Teran și Maria Dușe au îmbrăcat sf. prestol.
6. Maria Imbăruș, moașe, a dăruit un covor pe masă.
7. Maria Stângaciou două sfeșnice de argint.
8. D-na Cornelia Simtion două acoperitoare de disc.

Tuturor donatorilor le exprim și pe această cale cea mai sinceră mulțămită. Sfîntește Doamne pe cei-ce iubesc podoaba casei Tale!

Sibiu, 1 Maiu 1910.

Ioan B. Boiu,
par. și prez. comit. par.

Mersul trenurilor în Sibiu.

1. Plecare.

1. Cătră *Copșa*, Oena: 7:26 dimineața, 1 după amiază, 4:30 d. a., 11:10 sara.
2. Cătră *Oena*, la băi: 9 n. de a., 2 d. a., 3:55 d. a., 6:30 sara.
3. Cătră *Vinț*, Săliște: 3:5 noaptea, 7:43 dimineața, 3:50 d. a.
4. Cătră *Cunța*: 12:25 d. a. (Numai Marția, Vinerea, Dumineca și în serbători.)
5. Cătră *Făgăraș*: 4:20 dimineața, 1:30 d. a.
6. Cătră *Turnu-roșu*: 4:6 dimineața, 1:5 d. a.
7. Cătră *Ciznădie*: 5:21 dimineața, 7:30 n. de a., 1:45 d. a., 8:31 sara.

2. Sosire.

1. Dela *Copșa*, Oena: 3:55 dimineața, 7:25 dim., 11:55 n. de a., 8:56 sara.
2. Dela *Oena*, băi: 10:33 n. de a., 3:17 d. a., 6:11 și 7:48 sara.
3. Dela *Vinț*, Săliște: 6:40 dimiu., 12:24 d. a., 8:21 sara.
4. Dela *Cunța*: 9:50 sara. (Numai Marția, Vinerea, Dumineca și în serbători.)
5. Dela *Făgăraș*: 7:16 dimineața, 8:59 sara.
6. Dela *Turnu-roșu*: 3:37 d. amiază, 10:27 sara.
7. Dela *Ciznădie*: 7 dimiu., 1:28 d. a., 3:22 d. a., 10:9 sara.

*) Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

Grand-Hotel „Savoy“, Budapesta

— VIII. József-körut 16. În nemijlocită apropiere de „Nemzeti színház“. —

Cel mai frumos și mai modern hotel din capitală. 120 de odăi și saloane. Încălzire centrală cu aburi, lumină electrică. Ascensor. Apă rece și caldă în toate odăile. Odăi dela 3 coroane în sus. **Suflagerie** de primul rang.

Nr. 401/910.

[168] 2-3

Concurs.

In sensul veneratului ordin consistorial de deto 13 Aprilie a. c. Nr. 4057 Bis. prin aceasta sa publică concurs, cu termen de 30 de zile dela prima publicare in „Telegraful Român” pentru întregirea postului de capelan cu dreptul de succesiune in parohia de clasa a II-a*) Tohanul nou, protopresbiterul Branului.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din venitele parohiale fasonate in coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a reflecta la acest post, au a-și așterne în termenul sus indicat, subscrisului oficiu protopresbiteral, cererile concursuale instruite, conform legilor in vigoare, având a să prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică, după prealabila incunoaștințare a subscrisului, înainte alegătorilor pentru a cânta respective a oficia și cuvânta.

Zernești, in 26 Aprilie 1910.

Oficiul protopresbiteral rom. gr.-or. al Branului, in conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioan Hamsca
protopop.

*) In Nr. 46 s'a publicat din greșală ca parohie de clasa III-a ceea ce rectificăm.

Licitațiune minuendă.

Comuna bisericească gr. or. rom. din **Luța** (tractul Făgăraș u. p. Făgăraș) dă in întreprindere prin licitațiune publică adoptarea edificiului școalei gr. or.

Licitația se va ținea la **16 Maiu (29 Maiu st. n.) a. c.** la orele 2 p. m. in localul școalei.

Prețul de strigare este de 1847 cor. 56 fil. Licitanții au a depune vadiu 10% dela prețul de strigare.

Planul și preliminarul de spese, aprobate de Ven. Consistor Arhidiecezan cu Nr. 3455 școl. 1910, apoi condițiunile de întreprindere se pot vedea la oficiul parohial. Comitetul parohial își rezerva dreptul de a alege dintre minusoferenți pe acela, in care ar avea mai multă încredere.

Luța, la 19 Aprilie 1910 st. v.

Din încredințarea comite'ului parohial:

Valeriu Literat
paroh.
(165) 2-3

Licitațiune minuendă!

Se publică, că comuna bisericească din **Sztrugăr** (Seben megye) dă in întreprindere zidirea școalei din loc prin licitațiune publică, care să ține la **29 Maiu 1910 st. n.** la 10 ore a. m.

Prețul de strigare 4000 Cor. Materialul brut il dă comuna bisericească. Oferte să pot așterne înainte de începerea licitațiunei, dar numai astfelu de oferte să primesc, in cari să fie scris precis procentul ce-l lasă din suma strigării și declararea, că cunoaște condițiunile de licitare.

Vadiul 10%, care să poate depune și in hârtii de valoare. Planul și preliminarul, precum și condițiunile mai deaproape să pot vedea in cancelaria notarială din loc ori când.

Strugari, la 27 Aprilie 1910.

Comitetul parohial:

Ioan Ghișă **Ioan Chivescu**
paroch-președ. not.
[166] 2-3

Nr. 436/1910.

[164] 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh in comuna **Vâlcele** (Előpatak) loc balnear de primul rang, conform rezoluțiunei Veneratului Consistor arhidiecezan din 30 Martie a. c. Nr. 3655 Bis. se escrie concurs pentru această parohie de clasa II cu termen de 30 de zile dela prima publicare in „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate in coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne rugările provăzute cu documentele necesare la oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Treiscaunelor in Brețcu (Bereczk), având apoi a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare in biserică cu prealabila incuviințare a protopresbiterului, spre a cânta, cuvânta sau celebra.

Brețcu, 11 Aprilie 1910.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al tractului Treiscaune in conțelegere cu comitetul parohial.

Constantin Damian
protopresbiter.

Domnii a cționari ai institutului de credit și economii „Lumina” care a solvit toate ratele pentru acțiunile subscrise, sunt rugați a trimite titlu provizor ca să li se poată estrada acțiunile originale. Iar acționarii cari sunt in restanță cu plățile asupra acțiilor, să binevoiască a trimite ratele restante.

(181) 1-1 **Diracțiunea inst. de credit și economii „Lumina”.**

Nr. 654/1910.

(169) 2-3

Licitațiune minuendă.

Comuna politică **Strugari** dă prin licitațiune publică in întreprindere zidirea cancelariei notariale in **29 Maiu 1910** înainte de ameazi la 9 ore. Prețul strigării 3060 coroane. Materialul brut care e înșirat in condițiunile de licitare, il dă comuna. Vadiu 10% del prețul strigării. Oferte se pot așterne cel mult până la începerea licitațiunii. Numai astfel de oferte se primesc in care pe lângă suma hotărâtă să fie și declarațiunea că oferentele cunoaște condițiunile de licitare. Condițiunile de licitare se pot privi ori când in oarele oficioase in cancelaria notarială din loc.

Strugari, la 6 Maiu 1910.

Primăria comunală.

Petrașcu
notar.

George Vlad
primar.

Nr. 340/910.

[176] 2-3

Concurs nou.

Pentru ocuparea postului de paroh in parohia vacantă de cl. I, din **Apoldulmic** tractul Mercurei, se scrie concurs nou conform dispozițiunilor consistoriale cu termen de 30 de zile dela prima publicare in „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate in coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritori de a ocupa acest post au a-și așterne rugările provăzute cu documentele necesare la oficiul protopresbiteral subsemnat in termenul sus indicat având a se prezenta in vre-o Duminecă sau sârbătoare in biserică cu prealabila incuviințare a protopresbiterului spre a cânta, cuvânta sau celebra.

Mercurea, 30 Aprilie 1910.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. rom. al tractului Mercurei in conțelegere cu comitetul parohial.

Avr. S. Pecurariu
protopresbiter.

Publicare de licitație.

Comuna bisericească română ortodoxă **Armeni** protopresbiteratul Mercurei dă in 22 l. c. st. n. la 2 ore p. m. prin licitație publică minuendă in întreprindere zidirea unei nouă școale după planul și preliminarul de spese aprobate de Preav. Consistor Arhidiecezan la 26 Martie a. c. sub nr. 3411 școl.

Ofertele in scris se primesc până la începerea licitației adresate oficiului parohial gr. ort. român din Armeni.

Intreg materialul de zidire il dă comuna bisericească. Prețul strigării 800 coroane.

Vadiul 5% dela prețul strigării.

Planul și preliminarul de spese asemenea și condițiunile de licitație se pot vedea la oficiul parohial.

Armeni, la 12 Maiu 1910.

George Petru
notar.

Vasile Spătariu
prez., com. par.

Văzut:
(175) 2-3

Avr. S. Păcurariu
protopop.

Licitațiune minuendă.

Comuna bisericească gr. or. din **Dombos** (Valendorf) tract. Cohalmului u. p. Lemuek dă in întreprindere prin licitațiune publică adaptarea edificiului școalei gr. or. Licitația să va țineala **15 Maiu st. v.** (28 Maiu st. n.) a. c. la oarele 2 p. m. in localul școalei.

Prețul de strigare este de 1200 cor. Licitanții au a depune vadiu 10% dela prețul de strigare.

Planul și preliminarul de spese aprobate de Ven. Consistor arhidiecezan cu Nr. 13,616 Școl. 1909 și condițiunile de întreprindere să pot vedea la oficiul parohial. Comitetul parohial își rezervă dreptul de a alege dintre oferenti pe care are voe.

Dombos, la 27 Aprilie st. v. 1910.

Din încredințarea comitetului parohial:

(174) 2-3

Samuil Popovici
paroh gr. or.

Nr. 65/910 par.

[167] 3-3

Licitațiune minuendă.

Comuna bisericească gr. or. **Laslaul-român** (O'ah-Szt.-Lász'o, protopresbiteratul Târnava — comitatul Kis-Küküllő) pe beza planului și preliminarului de spese aprobat de Preaveneratul Consistor arhidiecezan cu datul 26 Martie a. c. nr. 3603 școl. publică licitațiune minuendă pentru edificarea școalei confesionale la 5 Iunie st. n. a. c. 1910 la ora 1 p. m.

Prețul de strigare e 7000 coroane. Comuna bisericească dă următorul material: peatră, cărămidă, năsip și zilele de lucru — cu brațele și cu carul — cărăușia.

Licitanții au să depună vadiu de 10% dela prețul de strigare in bani gata sau hârtii de valoare acceptabile.

Planul și preliminarul de spese, precum și condițiunile satorite de comitetul par. se pot vedea până la ziua licitațiunii la cancelaria oficiului parohial, iar comitetul parohial își rezervă dreptul a angaja la lucru pe întreprinzătorul, in care va avea mai multă încredere.

Laslaul-român, 5 Maiu 1910.

Nicolae Aron
paroh.

Iosif Florea
epitrop.

Nr. 454/1910 of. prot.

Vidi:

Nicolae Todoran
protopresbiter.

Dela Librăria arhidiecezană se poate procura:

Ivela, Cântecul Vetrei luminoase. Pentru voce și pian. Se vinde in favorul asilului pentru orbi „*Vatra luminoasă*” înființat de M. Sa Regina Elisaveta a României.

Prețul 2 coroane, plus porto 30 bani.

O mașină de împlătit,

locomobil cu aburi, de 2½ putere de cai, și o batoză, in stare foarte bună, sunt de vânzare din mână liberă. Prețul este, cu bani gata 1000 cor., in rate 1200 cor. să afă la

Nicolae Poplecean

(172) 1-2 in Orlat, (com. Sibiiului).

Caut lângă un băiat și o fetiță:

o doamnă ori dșoară inteligentă,

care să vorbească nemțește perfect. Dau întreținere și leafă 30 coroane lunar.

Viora Dr. Ciordaș

(171) 2-3 Beiuș (Belényes).

Epilepsie.

Cine suferă de epilepsie, sgăriuri și alte boale de nervi, să ceară broșura despre aceasta. Se capătă gratuit și franco prin (231) 48-52 priv. Farmacia la Lebedă Frankfurt a/M.

Medic român in Karlsbad.

Dr. Enea Nicola

dela facultatea din Viena

dă consultațiuni in Karlsbad, casa „Billoth” lângă Sprudel.

(887) 24-

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrare bine? Numai la

IOAN PETRASCU

măestru croitor, Sibiu, Str. Cisnădiei Nr. 30,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face in timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari! [94] 19-52

Telefon 172.

Vinuri excelente!

Telefon Nr. 185.

Excelente vinuri de **Ménes-Magyarád** garantat natural curate, in sticle.

Vin de masă per litru	K	—70
Schiller	"	—60
Risling	"	—80
Bacator	"	1—
Vin roșu	"	1—
Muscattell	"	1—
Tokaj de Somorodin per ½ litru	"	1-40

Inclusive darea de consumație.

La cumpărare mai mare cu prețuri en gross.

Oferez:

Lemne de fag pentru foc, prima tăiate și netăiate.

Leopold Neumann,

Strada Cisnădiei 16, str. Bruckenthal 9.

(127) 4-26